

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
Piacsor 452 szám alatt.

Megjelen e lap hetenkint négyszer u. m. v. s. árnapi, kedden, csőtörtökön és szombaton.
Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5
krajczár osztrák ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelteik.

KIADÓ-HIVATAL:
Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, május 7-én 1862.

(D) A bécsi lapok némi élénkséggel foglalkoznak azon fölségi izenettel, mely a miniszteri felelősség elvi elismerésére nézve a május 1-jén tartott államtanácsülésben felolvasatott.

A múlt évi július 2-iki ülésben tett miniszteri nyilatkozatban még el volt ugyan ismerve a felelősség elve, azonban magunk tapasztalhattuk a hírlapi megintés rendszere körül, hogy a miniszteri nyilatkozatok nem sokat érnek szemben a létező patensekkel, s octroyált törvényekkel.

A miniszteri felelősség ellenében állott az 1851 augusztus 20-iki császári irat, melyben kimondatott, hogy a miniszterek egyedül az uralkodónak felelősök, s így könnyen föllehetett fogni, hogy a július 2-iki miniszteri nyilatkozatnak, szemben a császár nem módosított legfelsőbb iratával, igen kevés fontosságot lehetett tulajdonítani.

A mostani izenet már az uralkodó nevében és az aug. 20-iki intézkedés hatályon kívül léptetésével történvén, tagadhatlanul ezen izenetben elvi haladást kell látnunk, és mi magyarokul is csak örvendhetünk azon, hogy a birodalom többi részére nézve is elvileg elismertett az, a miről a magyar törvényhozás már 1848. országgyűlésileg szerkesztett, s a koronás uralkodó által örökre megszentelt törvényt is alkotott.

A bécsi lapok általában nem igen nagy lelkesedéssel fogadták ezen izenetet, s azt írja jelesen a „Wanderer“, hogy az államminiszternek sem volt igen nagy kedve ez elvet kimondatni a miatt, hogy az így némileg felületesebb látszik, miután a birodalom nem bír még azon törvényhozási képességgel, hogy ezen szép eszmét törvénynyé alakítsa, nem levén kiegészítve az államtanács. Azonban minthogy az állambudget tárgyalásával kapcsolatban éppen a miniszterium pártja sürgette a felelősség elvének elismerését: csakugyan kimondák azt azért, nehogy annak halogatása a pénzügyi feletti vitát a miniszteri czélokkal összhangzatlan irányra vezesse.

De éppen ezen körülmény, hogy mihielyt a miniszterium a többségtől egy szabadelvű eszme kivására sürgettetett, azonnal képes volt az, az uralkodó fölséggel azon elvet kimondatni, azon következtetést vonja maga után, hogy a birodalom belügyeinek szabadelvű kifejlesztése nem az uralkodó fölség személyében talál gátat, s így igen könnyen lehet következtetni, hogy azon nagy kérdések, melyek a birodalom két része közti viszály tárgyai, nem fognának megtörni a fölség akaratján, ha a miniszterium kiegyenlítő és megnyugtató programmal járulna Ő Felsége elibe.

Midőn a fölség a miniszteri felelősség elvét elismerte, ebben egyszersmind legalább elvileg a közvélemény joga van elismerni, s ez már oly alap, melyből önként következik azon elv, hogy a népet legalis kívánatai szerint kell kormányozni.

Habár e szerint a miniszteri felelősség nincs, és nem is lehet addig törvénynyé szentesítve, míg a birodalom törvényhozási képessége vagy az egységes képviselő, vagy a tervelt dualismus, vagy foederalismus alapján nem lesz teljesen összeállítva, és így könnyen érthető, ha az elvnek törvénynyé nem formulázott kimondása Bécsben sem keltett igen nagy sensatiót: mindazonáltal a felelősség elvének legmagasabb helyen történt elismerése által egy oly eszme van kimondva, melynek szélső habgyűrűzeté gyanánt legközelebből még azt is várunk kell, mit a „Donau Ztg.“ kétségbe hozott, hogy azon ellenzéki lapok szerkesztői, kik egy népes párt szavát hallatva elítéltették, a büntetések alól azonnal fel-fognak oldoztatni; mert egy elv nem lehet úgy kimondva, hogy annak természetes következményei elmaradjanak.

Az említett izenetben kimondott elvnek színtoly természetes következménye az, hogy a magyar alkotmánykérdés ismét a szabad vitatás tárgyát képezze, s ezen gondolatmenet látható a derék Schuselka lapjában, mely tán a bécsi lapok közt legfelfiasabb felfogással üdvözlö az izenetet, s a többek közt ily fontos észrevételeket tesz: „Az uralkodó-

nak az alkotmányos jogok s kötelességek melletti személyes föllépése a legörvendesebb előhaladás mit Ausztia tett.... Az alkotmány formái, s annak egyes határozatai megváltozhatnak s meg fognak változni (mit mond erre a „Donau Zeitung“?), de a lényeg, az alkotmányos szabadság fennmarad. Midőn május 1-jét — folytatja a Reform — mint magas politikai ünnepnapot üljük meg, legyen szabad nekünk egy bazafias kötelességet teljesíteni ezen jámbor óhajítás kifejezésével: hön óhajtjuk, hogy Ausztia császára Magyarország apostoli királya minőségében mielőbb az alkotmány-szerű magyar országgyűlést megnyissa, és a meghasonlás gonosz szellemét személyesen előszóval elűzze. Omoljanak bárromba e mellett az alkotmány néhány paragrafusai, de ezáltal annak lényege élénkebb leend, és nagy s dicső birodalmunknak egyik végétől a másikig örömteljes új élet fog uralkodni.“

Igy ir az ismert osztrák notabilitás, és valamit kell neki fontos változásokról sejtienie. Ide mutat ugyancsak lapjában következő észrevétele: „Ha mi Ausztia helyzetét nem a centralisták hallucinatioi és a börzei örömhangoz után akarjuk is megítélni, szilárd meggyőződésünk, hogy Ausztia sorsának szerencsés fordulatához most közelebb áll, mint valaha. Ezen meggyőződésünket nem valamely miniszterium előszobájában lestük el, ez oly módon fogja magát igazolni, melyről sem a birodalmi tanácsosok, sem a birodalmi tanács-féle lapok mit sem álmodnak!“

A „Reform“ ezen misteriosus szavai annál nagyobb figyelmet érdemelnek, mert közelebből maga az egészen hivatalos „Wiener Ztg.“ is oly vonatkozásokat tett, melyeket a bécsi lapok oldalvágásnak tekintenek a félhivatalos „Donau Zeitung“ azon több gyakran ismételt állításaira, miszerint a magyar alkotmány „Verwir“-kolva van, holott a magyar alkotmányt Ő Felsége elvileg az oct. 20-diki diplomában éppen úgy elismerte volt, mint mostan a miniszteri felelősséget. A „Wiener Ztg.“ ugyan is ismertevén egy Párisban megjelent röpiratot, mely Ausztia pénzügyeit tárgyalja, a többek között így ir: „A munka két részre oszlik, az első azt igyekszik bebizonyítani, hogy az oct. 20-diki és február 26-iki alaptörvényeknek éppen nem lehetett czélja a magyar alkotmányjogot csorbitani; a második részben a politikai észlelősség szempontjából emel szót a birodalom két része érdekében egyiránt szükséges és hasznos kiengesztelés végett, Magyarország részére teendő concessiók mellett, melyek természetesen a magyarok részéről hasonló engedékenységet vonnak magok után. És ez — (írja a hivatalos lap, s a „Vaterland“ felfogása szerint itt adja a leczkét a „D. Ztg.“-nak) jóhatású ellentéte e problema azon theoreticus — doctrinair fejtegetésének, mely a csomót mind feloldhatlanabbul bonyolítja a helyett, hogy annak megoldása végett a kivihtető és gyakorlatiast tartaná szem előtt.

Igy ir már a hivatalos lap is, és mi feljegyezzük mint figyelemre méltót.

A miniszteri felelősség a Reichsrathban.

A Reichsrath képviselő házának május 1-sei ülésében Schmerling államminiszter ur csakugyan felolvasta a miniszteri felelősségre vonatkozó császári izenetet, melyet a gyűlést elvállalva hallgatott végig. A ház egyébiránt gyéren volt látogatva; a jobb oldalon a lengyelek és csehek csak kevesen jelentek meg; a rutének egy részben jelen voltak. A császári izenet így hangzik:

„Azon időpontban, midőn a bir. tanács az 1862-dik évre szóló állam költségvetésnek és az azzal egybekötöttben levő pénzügyi törvényeknek alkotmány-szerű tárgyalását megkezdi, midőn különösen azon kormány elölterjesztmények tárgyalásához akar fogni, melyek által az államszükségletek fedezése és a pénzügyi viszonyok szabályozása czéloztatik: Ő Felsége méltóztatott minisztereit megbízni, adják tudtára a bir. tanács mindkét házának, hogy az 1861 július 2-kán a képviselő házban tett azon nyilatkozat, hogy a miniszterek az alkotmány fentartását és a törvények szoros teljesítését illetőleg magokat a birodalmi képviselő irányában is felelősnek ismerik el, s ezen felelősséget elvállalják. Császár Ő Felsége világos jóváhagyásával tette; hogy Ő Felsége nemcsak hozzájárult legmagasabb meg-

egyezésével a miniszteri felelősség elvéhez azon korlátozással (Begrenzung), mely 1861. jul. 2-dikán megállapított: hanem azt is constaltatni kívánta, hogy ezen elvnek már az alkotmány megadása által megállapított elismerésével az 1851. aug. 20-diki legfelsőbb kabinetirathban foglalt azon határozat, mely szerint „a miniszterium egyedül és kizárólag az uralkodó irányában lön felelősnek nyilatkozatva, s minden más politikai tekintély irányában a felelősség alól felmentetett“, annyiban természetesen hatályon kívül lépett, a mennyiben az a miniszteri felelősség fentebb érintett elvével összhangzásban nem áll.

Ő Felsége azt is méltóztatott jóváhagyni, hogy a miniszterium annak idejében a miniszterek felelősségét tárgyzó alkotmányos alaptörvényt illetőleg a képviselőház 1861-ik évi július 2-iki ülésében kimondott elvek fentartása mellett kedvezményezést tegyen.“

A ház Wieser indítványára háromszoros „Hoch“-ot kiáltott Ő Felségének, mi meg levén, az ülés befejeztetett.

Az 1861. jul. 2-án tett miniszteri nyilatkozat így hangzik: Ő Felsége miniszterei a birod. képviselőt ülészakának megnyitása óta a felelősségi elv szellemében jártak el, s e házban ugyanezen szellemben beszéltek. Midőn űk az uralkodó szentségét, sérthetetlenségét, s ugyan annak abbéli korlátlán jogát, mely szerint a korona tanácsosait önbérlátása szerint választja, nevezi ki, s bocsátja el, valamint azt, hogy a végrehajtó hatalom kizárólag a császárt illeti, a ki azt a miniszterek vagy a koronának egyéb tanácsosai által gyakoroltatja, kétségtelennek jelentik ki: elismerik felelősnek magokat hivatalos eljárásokban, az alkotmány fentartását valamint a törvények szoros végrehajtását illetőleg, s köteleseknek nyilvánítták magokat arra, hogy az ezerti felelősséget a bir. képviselő irányában is elvállalják.

Azon legf. kabinet irat végre 1851 aug. 20-ról, mely annyiban hatályon kívül lépett, a mennyiben a miniszteri felelősség elvével összhangzásban nem áll — így hangzik:

„Kedves Schwarzenberg herczeg! Miután a miniszteriumnak ez idő szerint kimondott felelőssége törvényes világosság és minden szorossággal meghatározás nélküli: tehát En uralkodói kötelességem által indítatva érzem magamat, hogy a miniszteriumot kétes politikai viszonyba, az azt, miut az én tanácsomat és legfőbb végrehajtó közegemet megillető kellő állásba helyezzem, azt egyedül és kizárólag az uralkodó és a trón irányában nyilvánítsam felelősnek, s a felelősség alól minden más politikai tekintély irányában felmentsem.

„Ezen elvből a következő határozatok folynak:

1. A miniszterium kötelezettségéhez tartozik valamint a császári határozatokat és parancsokat teljesíteni, úgy az én kezembe föltétlen hűséget fogadó esküt tenni le.

2. A miniszterium kötelessége lesz ezen új állásában minden törvényeket, rendeleteket, közigazgatási maximákat, akár maga a miniszteri tanács által ismertettek azok szükségességeknek és észlelősségeknek, akár általam szólítottatnék fel a miniszterium arra, tárgyalni és javaslatba tenni, s az én azok iránt keletkezett határozataimat pontosan végrehajtani.

3. A miniszterium, s mindenki miniszter a maga hivatali ágában felelős nekem a fennálló törvényeknek és császári rendeleteknek pontos megtartásáért a közigazgatásban. Minden miniszter a számára kimutatott közigazgatási ág vezetésével marad megbízva. Fenttartom egyébiránt magamnak e részben a közelebbi részletes határozatok kibocsátását.

4. A miniszteri ellenjegyzés ezentúl a törvények és császári rendeletek kihirdetésére lesz korlátozva, s az a császári aláírás alatt a miniszterelnök, azon miniszter, vagy miniszterek, a kiknek hivatalágába a tárgy legközelebből vág, és végül oldalvált álló következő formula alatt „legfelsőbb rendeletre“ a miniszteri tanács irodaigazgatója által teljesítetik.

Ezen ellenjegyzés jótállást jelent az iránt, hogy a meghatározott formák megtartattak, s a császári határozatok pontosan és helyesen vétettek fel.

5. A törvények és császári rendeletek kihirdetéseiben jövőre e szavak „miniszteri tanácsom meghallgatása után“ lesznek használandók ezek helyett: „miniszteri tanácsom javaslatára“ Schönbbrunn, 1851. aug. 20. (aláírva) Ferencz József m. k.“

Ha a „Vaterland“-nak lehet hinni e tárgyban, a hangulat, melylyel a reichsrathi képviselőház a közlést fogadta, nem volt nagyon lelkesült. Az államminiszter ur kinezése rendkívül szenvedőnek találtatott. P. N.

Bécs, ápril 6-án 1862.

Tisztelt szerkesztő ur!

Folyó év április 8-án a „K. Közlöny“ 59-dik számában orvos Fischer Henrik urnak Dr. B.-ről irt cikkére következőkkel felelek: (Folytatása és vége.) Vegyük a pogány szót úgy a hogy Dr. Fischer Henrik ur állítja, hogy jelentsen bálványozót, engedje meg, hogy mint olvasni tudó ember e szót, midőn már magyaráztam magasabb szempontból, hogy magyarázzam most két szempontból: régi és újabbkori szempontból. Azt állítja Dr. F. ur, hogy soha sem voltak a héberék bálványozók? Ugyan kérem mondja meg hát, hogy Mózes miért törte össze a kőtáblákat? ha nem azért, a mint a szent történetekből olvastam Nagy Péternek, mert bálvány előtt áldozott, tisztelt népe. Olvassa kérem a szent könyvet, melyről hogy nekem fogalmam sincsen állítja, s meglátja, hogy tisztelt nemzete a régi időkben és pedig Mózes után is bálványozott a legvastagabb értelemben; ol-

vassa meg kérem Ezechielt, Jérémiást, minőképpen leczkék a hébereket; olvassa kérem el Nagy Péternek legújabb korban kiadott szent történetét az ifjúság számára és pedig következő lapokat: 87. 92. 152—154. 158 és 170-dik lapon ez áll: Manassé a jerusalemi templomba hamis Isten tisztelgetést vitt be, s bálványokkal és hamis papokkal megalkotta. A 177-ki lapon ez áll: 606. Krisztus előtt, már ekkor nem csak a király, hanem az egész nép bálványozott, s így Mózes törvényeit nyilván megszegte. Az előszótakat ha elhiszi, láthatja, hogy tisztelt népe dr. ur értelmezése szerint is bálványt imádozott régi szempontból.

Bizonyítom a bálványozást újabbkori szempontból, melyet nem kéne, miután bébizonyítottam, hogy pogány nem térsen bálványimádót, de legyen kíváncsi szerint. Most is, de gyermek koromban sokszor hallottam, hogy bálványozza a feleségét, imádja a szeretőjét, pénz az ő istene. Nézzünk körül a világban, nem látjuk-e kiválólag Munus és Mercuriusnak templomait sok nagy városokban Bőrze név alatt fölállítva? Hol csakugyan tisztelt népéből sokan áldoznak; áldoznak pedig felebarátait megkárosításával, a mint hogy friss emlékezetemben van újabb körből is egy ilyen áldozat Arad-megyéből. Áldoznak a héberék a tudományok sokan, s én magam is szerencsés vagyok többeknek kiválólag tisztelői közé tartozni; de dr. F. ur méltóztatásuk el hinni, hogy midőn cikket ellenem írta, akkor a tudományok vagy bölcseségnek nem áldozott; nem, mert azt mondja bölcs Salamon példabeszédes könyve XVI. rész 21. versében: „mint az eleven szén alkalmas a holt szénnek és a fa a tűznek gerjesztésére, olyan a háborúság gerjesztő ember is a patvarokadásnak felgyújtására.”

Azt mondja dr. F. ur, hogy a zsidók Isten választott népe; azt én sem tagadom, hogy az istennek ne lenne választott népe. Van, csak hogy nem egy nép, egy nemzet, hanem több nemzet és népeknek jeles, kiképzettei a legmagasabb értelemben vett bölcsék, és így tesznek egy választott népet. Ugy állanak a bölcsék a néphez, mint a villanygép a lejtői palackokhoz és a vezetőhöz (conductor).

Higgye meg, hogy azon bálványozási idők és Jézusunk szenvedései után, a midőn a keresztény vallás napja még a rideg földből is termőt csinál, s szentlélekkel, mely magos értelemben receptivitás a jó, a nemes s így Isten igéje iránt, mondom ezen idő óta nagyon megváltozott ezen szónak értelme „Isten választott népe”; sok millióból állnak most ők is, kívánnak választva azért, mert vezéreliságok a bölcsesség s a cél az Isten mint főbölcsesség, a kit naponként munkálodnak megközelíteni. A vallás nem léven egyb, mint bölcsesség; az Isten a főbölcsesség léven, s midőn egy nemzetnek éppen mint egy embernek meg van gyermek, férfi, aggkora, mondom, miként lehetne gondolni, a midőn az emberiség kifejlődésével kezdenek jár az örök bölcsesség eszméje, s így a vallások különfélesége is, midőn jól tudjuk, hogy előbb volt bölcsesség, mint sem a nemzetek az emberiségből kikristályosodhattak volna, miként lehetett volna, hogy éppen csak a zsidó népet érthet volna az a nagy kitüntetés, hogy Isten választott népévé legyen, minden válogatása nélkül a személyeknek.

Ezt már mint természetbúvár mondom dr. ur önnök (anyival is inkább, hogy számomra aztán illő helyemet az állatok osztályozása alkalmával kimutatni méltóztatásuk) hogy régebb a vallás, vagy a bölcsesség, mint a tisztelt zsidó nemzet, egyszerre született az mint égi szikra az emberiséggel, s ha nem is egy órában Ádámmal, de mindenesetre annak oldala csontjából, hogy lenne nékie támasza az élet görögyn, vigasza a buba, s maradéknak balszam sebőkre valahányszor a rossz akarat sebet it halántékán, hogy gyöngéd ujjával bekötözven a sérvet, üdvöző lehelével elfújja a szenvedéseket. Rendre fejlődött dr. ur tessék elhinni s tisztult meg a bölcsesség az emberi nemben, tehetett-e urnok halála után valaki valamit hozzá, avagy vehetett-e el belőle, hol az a végeselme a mely azt kimerítse. Születve az emberiséggel, vele öregbedik és ifodik, csak együtt halhatnak meg! s még akkor is fennmaradnak mint bölcs gondviselés, míg a kipusztult emberiség romjain új nemzedék kelvé ki, újból leszállana mint isteni szikra, vagy lélek, vagy bölcsesség az emberi kebleket betölteni, s őket az élet utain vezetni.

Azt mondja bölcs Salamon: „a mi volt, most is van, és a mi következik immár meg volt, és az isten forgatja az egymásután következő dolgokat.”

Állítja dr. F. ur, hogy elődink az ő magyarok voltak a „pogányok”, természetesen önféle definitio szerinti bálványimádók! Az ő magyarok pogányok voltak, voltak igaz, ezt az összes magyar nemzet pirulása nélkül valja, de a szó legnemesebb értelmében, imádták Hadurt, a nélkül hogy neki emberrel áldoztak volna, áldoztak neki állatokkal, az akkori emberek bölcsesége szerint, a nélkül azonban, hogy a nemzet bölcssei abban egyebet láttak volna, mint kedves portékáik nélkülözését, melyeket füst képében mintegy le raktak Hadur isten számolya eleibe. Ne csodálja dr. ur, hogy a midőn nemzetem pogánysága még alig 900 éve, hogy eltűnt, hogy még meglátszik irmodoromon a paganizmus azaz a falusiaság, jobban mondva ártatlan őszinteség az erkölcsösség; s minthogy paganus még külföldi, idegent is térsen, hogy a szegény magyar sokszor idegenné nézik a maga hazájában.

Vádol dr. ur, hogy állítottam, miszerint sz. Dávid és Mózes pogányok voltak, kérem oda tenni ezen szót „előbb”, és hogy ön értelmezése szerint e két vádat illetőleg utasítom dr. urat elolvasni Nagy Péter szenttörténetek című munkájának 74. és 75-ik lapjait — nem különben a 138- és 139-ik lapokat elolvasni.

Ezekben Mózes egy egyiptombeli saját kezével ölt meg mérgeben, hogy egy hébert megvert. Sz. Dávid pedig, hogy Uriás szép nejt magának megszerezhesse, parancsot adott, Uriást a legveszedelmesebb helyekre ellenség előtt kitenni; Uriás elestével annak nejt elvette, s Náthán vádlása következtében maga magát balálra ítélte. Ugyan kérem mi volt mindkettő, midőn az első a Furiáknak, a másodikk pedig a testiségnek áldozott, megszegvén a tiparancsát az Urnak? Mitán jándor megbánta cselekedetét, s megengesztelték Istent jándor magukviselése és sz. életük

által, lettek ők megint az Isten választott népének ismét tagjaivá.

Végre engedje meg, hogy mint jó keresztény ön egy pár jó kíváncsággal megáldjam.

Szállja meg ön a legmagasabb értelemben vett Szentlélek, és sugálja önből dr. ur, „a mit nem akarsz hogy mások is tegyenek veled, te se tedd azt másokkal”; hogy elhitesse dr. urral, hogy a szabadságnak és szabadságjának is egy magas értelme van, a mely a rakoncátlansággal nem atyafi, hogy sugálja dr. urba, hogy én nem érzem magam arra képezve, hogy dr. ur tollával szellemi harezot vivjak; hogy sugálja, dr. urba, hogy a magyar olvasó közönség sokkal finomabb érzésti, hogysem ne neheztelne, s neki ne fájna ha valakit ismeretlen előtte megkínáznak, hogy dr. urba sugálja hogy a mi 4 fal között van vitatva, az nem a tisztelt közönséget érdeklő; hogy elhitesse dr. Fischer Henrich urral azt, hogy e sorokat ily kiadásban csak a legnagyobb önmegtágadás szolgálhat, s hogy felelettem engem gyalázó cikkeit azért jelenék meg egy kevés későn, mert Horatius-tól tanultam az én dajkámtól, „a mit olvasó közönség eleibe bocsátasz, illő hogy 9 esztendőnek stílya nyomja azt”, szerintem ez esetben legalább 9 nap.

Dr. Bruz Zsigmond.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Az „Ost und West” írja, hogy az „erdélyi királyi udvari kancellária” egy rendeletével véget vetett a Fogaras- és Hátszegvidéken a nyelvkérdésben folyt vitának. Fogarasvidéken fentartatik az eddigi status quo; a román nyelv mellett a magyar is hivatalos nyelvi használatú, míg az új utasítások értelmében szerveztetnek az új bizottmányok, melyeknek a főnnebbi udv. kancelláriai rendelet szerint jogukban álland az illető igazgatási területen, melyre hatáskörük kiterjed, meghatározni a hivatali nyelvet; mindazonáltal ezt csak ideiglenesen az országgyűlésig, s fenhagyásával a felebbfolyamodási jognak a bizottmányok ilyenmül végzéseit tárgyában a kir. főkörmányszékhez, s innen tovább az udv. kancelláriához. A status quo Hátszegben is — ugymond — fentartatik az országgyűlésig. Az új bizottmányok létesítését, úgy látszik, komolyan veszik, legalább az e tárgyban tett előkészületek erre mutatnak; de vajon azoknak összealkotása a már néhány hó óta kibocsátott, s az országban egyetlen kedvező szavazattal se pártolt utasítások avagy a megkezdett módosítások szerint fog-e megtörténni, még kérdés. Így ir a főnnebbi lap.

— Derék szingárgatónak sikerült Stéger urat még egy pár fellépésre megnyerni, s így örömmel várhatjuk, hogy még egy pár este oly rendkívüli színházi élvezetben részesüljünk, minőt csak nagy nevű művész hazánkba elragadó éneke nyújthat. Ma a helybeli színház javára díj nélkül lépd fel.

— Dr. Gajzágó László, a helybeli orvosikar egyik érdemes tagja, a napokban költözött el innen Dobokamegyei főorvosi állomásra. Kísérje szerencsekívánatként a lelkiismeretes és szerény orvost, ki városunkban tartozkodása alatt szép hivatásának mindig nagy pontossággal és ildomos jó tapintatú módorral tudott megfelelni. Reméljük, hogy Dobokamegye kellően fogja méltányolni tudni a főorvos ur bizalomraméltó tulajdonait.

— A kir. főkörmányszék rendeletileg intézkedett, hogy a Kolozsvárt, Nagy-Szebenben, Marosvásárhelyt és Brassóban levő szemkóródk az országos pénzalap költségén fentartassanak. Vagyontalan szembetegek ingyen vétetnek fel gyógykezelés alá.

— Miféle borzasztó gondolat volt a sétatéri fáknak épp azon ágait fűrészelni le, melyek az ülő helyek felett ernyőt képezve, azokat legkellemesebbé tették? Ki okoskodik ott ily prózai mindenbátósággal? Az egész sétatér dolga egy sajnálatraméltó árvaügy, melyet méltó volna már egyszer rendbehozni.

— A cs. királyi kereskedelmi miniszterium közleménye szerint, Thierry báró engedélyt nyert egy, a tiszai vasutat Kassától kezdve a Hernádvölgyön át vezetendő s az északi vasúthoz csatlakozó vasutvonal előmunkálatainak megtételére. Mint hírlik, több frankfurti s amsterdami bankár összeköttetésbe lépett Thierryvel.

— A tiszai vasut igazgató-tanácsának apr. 30-án tartott gyűlésében gr. Andrássy György elnököl, Szőgyényi és Wodianer urak pedig alelnököl választottak.

— A katonaságtól való szabadulhatást újabbán könynyítették. A lemergi lap írja, hogy a hadügyminiszterium az országos katonai parancsnokságokat leiratilag felhatalmazá, hogy egyetértve a politikai hatóságokkal, oly katonákat is meitsenek fel, kik legalább 1860 óta szolgálnak s a rendes váltásdíjat lefizetik.

— A „Sürgöny” egyik cikkében indítványozza, hogy a m. k. kuria folyamodjék a Felsőházhoz a múlt évtizedben hozott becsületbeli büntetések elengedéseért. Mintán a magyar törvények ilyenféle büntetéseket nem ismernek, kellett-e szigorúbb eljárás, hogy idegen törvénykönyvből merített ily büntetések gátolják hassanak valamely általuk sújtott egyén pályáa folytatására. Végsoraiban azt is kívánja cikkíró, módosítások azon határozat, mely szerint megbukott, vagy fizetésre képtelen kereskedő többé könyvetek nem vezethetvén, még más tizletben sem lehet könyvvívó.

— Kubinyi Ferencz, Henszlmann Imre és Ipolyi Arnold megbízattak a tud. akadémia által, hogy egy rajzolóval Törökországba menjenek és az ottani bennünket érdeklő régiségeket, nevezetesen a Mátyás király trónszékét és Rákóczy siremleket fölkeressék és lerajzoltassák.

— A marhavész Pestmegye Kóka nevű helységében újból kiütött.

— Az idei löversenyek ideje alatt — a „P. N.” szerint — Pesten kocsi-versenyeket is akarnak tartani. E célra két keréki, római diadalszekérszerű járművek főgnak használni.

— Ugyan e lap írja: „B. Saguna görög nem-egyesült püspök, ki mint az oláh küldöttség vezetője 6 hétig időzött Bécsben, végre hazatért Szécheny.”

— A horvát országgyűlés kilépett alelnöke, a hazafias

érzelmeiről ismert gróf Jankovich Gyula, a magyar írók segélyegyletének alapítókéjéhez 200 frtnyi adománnyal járult.

— Mult számunkban említett, hogy Brassóban egy román kezektől származó műkiállítás rendeztetnék. E közlemény végsorából kiharadt egy szó, s ez nagy fogalomzavart idézhetne elő. Ott ugyan is az áll, hogy „ha ez eszme valósn, ez lesz az első műkiállítás a magyar szent korona területén.” Hozzá kell tenni még azt, hogy „a románok részéről”, mert a Papiu ur szerint „barbár” magyar kultúrja, igazán szólva, annyira előhaladt mind a mezei, mind a kézműipar, mind pedig a művészet ágaiban, hogy nekünk már rég s kitűnő műkiállításaink valának, a mint ez köz-tudomásu dolog.

— Az államminiszter hogylétéről így tudósít a „C. Ö. Ztg.”: „A képviselőház a férfut, kit ereje virágában hagyott el, igen megatva és megtörtötten találta. Ma (máj. 1-én) sokáig egyedülült állt széken és iratit rendezte, míg társai a képviselői csoportozatát gyűjték maguk körül. A teremben nem jár többé fel s alá, jókedve egészen elhagyta. Arczszíne hajlott termete mutatja, hogy szenvedett s még nem tudt fel. Csak midőn szólnia kellett s az előtte levő iratot széthontá, lön ismét a régi, megerőltetett, de érzetjes hangon olvasá fel az „üzenetet”, mit császára reá bizott, az egyes fontosabb helyekre komoly hangsúlyt fektetett s ezután kifáradtan dült vissza karszékebe. — Egy más lap pedig arról tudósít, hogy Schmerling e napokban Salzburgba megy, hogy orvosai tanácsára, egészségének megerősítésére 11—12 napi tavaszi gyógyfolyamatot használjon.

— A gyalogsági ezredek létszámának leszállítása máj. 1-én kezdődött meg a szabadságosok hazabocsátásával. Bécsből 2-án szállítottak Pozsonyba Sándor császár nevű gyalogezredből 300 szabadságost, kiket a zenebánda kísért az indóházig, hol ezredesüktől eljenzések között vettek búcsut. — Esti 9 órakor ugyan ez ezredből 109 szabadságos szállítottott szintén Pozsonyba. — 3-án a gróf Coronini ezredből 475 szabadságos szállítottott Pestre, 500-an pedig Krakkóba. Ily szállítások most általában az összes vasutvonalakon történnek, és még néhány napot igénybe vesznek.

— Az „Ost d. Post” hallja, hogy vonatkozással a képviselőházban, a „Kolozsvári Közöny” és „Siebenbürger Bote”-ért történt interpellációra, mindkét lap megintését viszsza veszik. (Az interpellatio azonban a „K. Köz.”-ről nem szól.)

— Veszprémből f. hó 1-ől írják az „U. Nachr.”: Tegnap d. n. P. ügyvéd Papáról pandurok által hozottat be és a megyeházára vitetett. Állítólag négy egyént végzett ki méreg által. A tényállás következő: P. egy gazdag család ügyvédje és egyszersmind házibárátja volt, mely alkalommal a házínőbe szerelmes lett. Ez nem sokáig folyt így s a férfi elkezdett betegeskedni, láthatólag sorvadott, mi P. t annál inkább ösztönözte, hogy szerelmi vallomásokat tegyen neki, megjegyezve, hogy férje ugyis beteges, és alig fog többé meggyógyulni. A nő azonban nem hallgatott ajánlatára. A férj nem sokára meghalt s most a kedves már házassági ajánlattal lépett fel, mit a nő utállattal utasított vissza. Erre nem sokára a nő és két gyermeke is egymásután feltűnő jelenségek közt halt el. A dolog följelentetett a pápai szolgabírói hivatalnak; ez egy bizottmányt küldött ki a hullák megvizsgálására, mely constatirozza, hogy mind mérgezés következtében haltak meg. P. elfogatott s a mi a gyanut ellene leginkább neveli, az, hogy a vizsgáló orvost B. urat 200 ftal akarta megvesztegetni, ha a dolgot csak felülletesen venné. A vizsgálat haladék nélkül folyamatba fog tétetni.

— A „P. H.” írja: A szlávok általában, és különösen a morvák — mint tudva van — 1863-dik évben ünneplik sz. Method és Cyrill, a morvaországi Velehradba jöttüknök ezredik évfordulóját. Érdekesnek tartjuk ez alkalomból a következőket fölemlíteni: Sz. Cyrill és Method testvérek voltak és thessalonichi nemes családból származtak. A görögök és latinok minden tanulmányában magas műveltséggel bírtak, és Mihály görög császártól, Rostislav, morva király kérelmére küldetnek 863-dik évben Morvaországba, hol I. Kelemen pápa sz. erekyéit magukkal hozván, a király és udvara Velehradban, Morvaország akkori fővárosában, a legünneplésesebben fogadta. Method és Cyrill ez országban a keresztény műveltség és vallás terjesztői voltak. Később 867-ik évben Rómába utaztak, hol Cyrill meghalt. Method, kit II. Adorján pápa Pannónia érsekevé tett, s a kinek egyházkerülete a délen Száva és Drávaig Dalmátia felé terjedt. Árpáddal találkozása miatt ráuk magyarokra nézve örökké emlékeztetés maradt, mert ez által Árpád jelleme határozottan és kétségbenvonhatatlannul illusztrálva van, és Method részben a magyarok első hitkövetéül tűnik fel. A „Legenda Pannonica” (melynek egyetlen példánya, hir szerint, fővárosunkban van) jelenti, hogy Method a görög császár meghívására, ki őt halála előtt még látni kívánta, 880-ik évben Konstantinápolyba utazott. Ez utazásban történt, hogy Method, Pannónia érseke, Árpád kíváncsiára vele találkozott. Az említett Legenda mondja: Midőn a magyar király a Duna vidékére jött, Methodust látni akarta, és amár némelyek azt állíták, hogy bántalmazások nélkül nem szabadulhat meg tőle, hozzá ment. Ez azonban tisztelteljesen és ünnepléses örömmel fogadta, mint uralkodóhoz illik; s miután vele ugy beszélt, a hogy az ily férfiakat megilleti, szeretet- és nagy ajándékokkal bocsátá el, megcsókolta s így szólott: „Tisztelendő atya, emlékezzél reám imáidban!” Pannónia első érsekeinek Árpáddal történt találkozását eddig csak kevésbé, vagy éppen nem méltányolták, amár történelmünk nagy érdekel van. Ebből nem csak azt látjuk, hogy őseinkre s már Methodumban derengett a keresztény vallás világa, hanem Árpád jelleme is következtetést vonhatunk, midőn nagylelkűségét, emberszeretét, gyöngédségét, bőkezű vendégszeretetét ez apostol iránt oly fényesen tanúsítja, s az egy igaz Istentbeni hitét is részben nyilvánítja, magát az érsek imáiba ajánlván. Ez érdekeltégnél fogva kötelességünknek ismerjük regisztrálni a prágai „Pozor” meghívását, hogy mi magyarok is vegyünk részt a kereszténységnek a cseh-morva-ót nép közé Cyrill és Method általi behozatalának ezredéves jubileumában. Említett lap egyszersmind hozzá teszi, hogy „mi-

dön a magyarok ősi birtokukat elfoglalták, a tótok között levő kereszténységet nem tűrdözték és Geyza, sz. István atyja, a pozsonyi prépostság alapítása által a kereszténység iránti rokonszenvét kiáltott. Sz. Istvánt Adalbert prágai püspök keresztelte meg, tehát a szlávok két apostolának utódja; ezeket tehát közzvetve a kereszténységnek a magyarokhoz való behozatalának is eszközlőül lehet tekinteni. Midőn napjainkban a párt-érdek, nemzetiségi törekvések egyik népfajt a másikkal összelitkezésbe hozzák, nem egyszerű mozzanat lenne-e, midőn nyugattól keletig az ősi hagyományok, szent emlékek életre kelve, a hit magasztosságában, a vallás trónja előtt megnyugodnék szláv és magyar. Ha egy közös érzet és mult közös emlék és ima egyesít milliók és milliókat, lehetlen, hogy a jelenre semmi batással ne legyen!

— Bécs népessége. Az ottani hadak 37,883 emberből állanak. A nemzetiségek közül legszámosabb a német, 355,000 lélek. Ezután következik a szláv 88,000; a magyar 10,000 és a zsidóság 16,000.

— Egyik valódi jótéteménye a francia-porosz kereskedelmi szerződésnek már is érezhető. Míg a magyar borok ezelőtt 6 tallért valának kénytelenek fizetni, midőn a vám-egylet határait átlépték, most már csak 4 tallért fizetnek akonként, sőt még természetesen lejjebb szállítás is várható, ha a francia porosz föltételek gyakorlatba vetetnek s áthatnak a vám-szövetséghez tartozó valamennyi német államra.

— Az amerikai lapok telvék azon hős hazánkfiat di-esérétével, kik amerikai lógók alatt küzdenek. Így közelebb a davenporti birlapban, Amerikába menekült Spelletics Bódog, volt szabatkai képviselő és kormánybiztos 19 éves fiának Istvánnak hősi bátorsága van kiemelve. Midőn a 2 ik jowai ezred, a sánczok megrobanása után ezek oltalma alá rendeltetett, — írja a nevezett lap — a fiatal Spelletics az ez-red sorait elbagyá. Barátja s kapitánya a robannál elesett, s ő, halálát meg akará bosszúlni. Gyorsan fölsietett az ellenséges sánczok tetejére, hol felsőrubáját levélve s felkiáltás közt: „Ti gazok, megöltétek kapitányomat, ezért meglakoltok!” szemben az ellenség ezreivel, föltöni kezd puskáját — míg az ellen golyói sőtölvének körülte. Majd kistűt fegyverét, egy lázzadó elesik, újra tölt, lö, s ismét új áldozat — mind addig, míg utolsó töltését is kilövi. Ekkor megpillant egy ellenséges tisztet, ki hatcsövű revolveréből már egyszer lőtt reá s újra cselezott — a sáncztetejéről lerohanai s a halálos fegyvert kiesavarai ellene kezéből pillanat múlva volt. Ezután egész nyugodtsággal tért vissza, föltöltönyt magára ölt s az öt örmíradással üdvözölő társak körébe szerencsésen megérkezett. Iten fájdalom, elvették tőle a szakmányul ejtett fegyvert. Később a hősiessen szerzett diadaljelvényt tisztjei neki itélték — de az ezalatt ellopottat.

— Bolnai (Bethlen Miklós) egy „Demokratia és Napoleon” című röpiratot bocsát közre, melyből a „M. Sajtó” mutatónyomát közöl. Egy más röpirat címe: „Kik a valódi fertálmánások?”

— A szekesői tűzvész. M. hó 22-kén délutáni 2 órakor a városház közelében tűz ütött ki, mely a dühbőgő szélvész szárnyain nyilebességgel délkeleti irányban roham végig az előtte rakásra épített városrészen. A lakosság távol fekvő földjein levén elfoglalva, daczára annak, hogy a város két jól felszerelt feckszendőjének segítségére a szomszéd Mohács, Báltaszék, Batta, Baar és Somberke közlegek a lehető sietséggel, elegendőkép meg nem köszönhető készséggel hoztattak a vész helyére és együttesen működtek a tűz továbbhaladása ellen, de az elegendő vízhányá miatt, a legnagyobb erőfeszítéssel mellett sem sikerült a dúló elemnek gátot vetni. A kétségbeesetten baza siető lakosság-nak egy része már csak elhamvadt bázait és butorainak s élelmi szereinek gázszos maradványait találta, másik része pedig alig volt képes ingóságainak egy részét megmenteni. Az összeszámlálás után 163 lakház, 128 melléképülettel és 190 családnak összes élelmiszerei lőnek a lángok martalé-kává; két magára hagyott gyermek a közeledő tűz elől egy idegen háznak szobazugában keresett menedéket; a ház már javában égett, midőn észrevétetett és egy Paling nevű lakos páratlan önfeláldozással és bátorsággal az égő ház ablakán az egyik gyermeket már holtan, a másikat pedig élve kihozta: több emberélet nem esett áldozatul. A legszi-gorubb vizsgálat sem vezetett más eredményre, mint hogy a tűz vigyázatlanság által keletkezett. A nyomor és inaség leirhatlan, mivel a balsors súlyos keze éppen lakosaink leg-szegényebb osztályára nehezedett; a bajt pedig még inkább fokozza azon körülmény, hogy az elhamvadt házak közül az uradalmi két épületen kívül csak egy volt biztosítva. Ezen baleseten okulva tömegesen sietnek a többi még el nem égett lakosok lakházaikat biztosítani.

— Buloyvetszi Lilla asszony, ismert német színésznő a pesti nemzeti színház igazgatósága martius 31-ről kelt levélben vendég szereplésre hita, azonban azt a választ nyerte, a t. művésznőtől, hogy ő legközelebbre annyi német szin-padra van szerződésileg köte, s a magyar szerepek betanulására annyi idő kellene, hogy hamarjában nem jöhet el a magyar nemzeti színházhoz vendégnek. Egyébiránt a nyár folytan majd személyesen lesz szerencsése e tárgybán Nyéky igazgató ural értekezni s ha a magas igazgató választmány és aközönység ekkor is ohajandják vendég szereplését, hát majd föllép.

— Az ó-budai hajógyárban közelebről egy 50 más-zsát nyomó óriás vaskalapács fog felállítani, melyet gőzgép hoz mozgásba, még pedig oly iszonyú sebességgel, hogy e renetget érzésnyok perczenkint 100 itést fog tenni.

Nemzeti színház.

(r.) Szerdán, april 30-án Stéger harmadik vendégj-tekául „Mártha” Flotov operája adatott szép számú köz-zönseg előtt. Közkedvességi vendégtünk ez este, úgy látszik, hűlés következtében nem volt egészen szokott hangjánál, mind a mellett kitünőleg énekelt Lyonel szerepében, s zajos tapsokat aratott. Térey Antónia (lady Harriet) ez alkalom-mal is tetszést vívott ki.

Csütörtökön, május 1-sőjén „Falura kell mennie.” Meglehetősen sikerült előadás. Felvonás közben a Szöllősi

nővérek ragadták el a közönseget eszményi szép magyar tánczokkal, melynél bájolóbbat aligha láttunk.

Pénteken nem volt előadás.

Szombaton Stéger Ferencz jutalomjátékául „Hu-nyadi László” Erkel szépségeiben gazdag eredeti ope-rája adatott roppant számú közönseg előtt. A jutalmazott kileptekor szünni nem akaró tapsokkal üdvözöltet; ez esti éneke feltűnőleg szép volt; hangját még egyszer se ta-lálók ily teljesen csengőnek, valódi magasztos élvezet vala hallgatni ez este Stéger, ki a czimszerep minden szépsé-geit kiemeli; az első felvonásban előforduló, s Erkel által egyenesen ez ő számára irt románéz nagy tetszéssel fogad-tatott, Térey Antónia Gara Mária szerepében ismét tett-zést aratott; a harmadik felvonásban előforduló nászdalt kitünően éneklé, s mint mindig több ízben kitapsoltatott Stégerrel együtt. A királyt Nagy, Garát Tótfalusi személye-síté, mindketten kezdők még; nem csoda, ha sikert nem arathattak. Erzsébetet Pajor Anna játszá, hangját mindvé-gig töltesztés által rongálva; nem annyira énekel, mint in-kább a kiáltás hangján leróttá énekszeret. Drámai éne-kesnőnek szabad nagyon itt-ott kiabálni is, de végre is meg-árt az énekesnőnek épp úgy, mint az érzékeny hallásnak.

Vasárnap, május 4-én „Dalos Pista.”

Hétfőn, május 5-én nem volt előadás.

Keddén, május 6-án „Ernau”, Verdi kitünő szép operája adatott. Stéger a czimszerepben, mint a mely egysz szabad tért nyújt colossalis hangjának teljes felhasználására, elragadólag énekel, oly erőteljesen és művészeleg, mint táu egyszer se kolozsvári vendég szereplése alatt. Zajos taps és lelkes kibívások nem hiányoztak. Térey Antónia (Elvira) szép gyöngéd énekét ez alkalommal is csak dicserőleg em-líthetjük, sőt banga ez este szokottnál erősebb és yltabb vala; egyébiránt az énekszeret nem is tartozik a hálátlanok közé. Don Carlost Follinus sok sikerrel személyesíté, s a közönseg zajos tapsokkal méltányolá.

Szerdán, május 7-kén „Az ördög vagy egy párisi vak leány”, francia dráma 4 felvonásban, irta Thiboust és Dielacourt, fordította Follinusné.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, apr. 29. A lordmayor a ki-állítás örömeire fényes lakomát rendezett, melyen Cambridge hercegen a brit kormány több tagjain s a kiállítási bizto-sokou kívül, jelen voltak: a Porta, Ausztia, Belgium, Ba-jor, Hannover, Holland, Portugall, Brasilia, Szász, Dán, Svéd és Spanyolországok s az amerikai egyesült államok követei. A kiállítás biztosaira mondott toaszt Granville lord vizonozta, ki a többek közt ezeket mondá:

„A jelen évi kiállítás lényegesen különbözik az 1851 ikitől. Akkor még annyira új volt az eszme, hogy ezerféle aggodalom támadt föl ellene. Ezuttal azonban alig nyilatko-zott említésre méltó ellenzék a nagyszerű terv ellen. Bíráló megjegyzések nemhiányoztak ugyan, de ezek mint minden-kor, arra szolgáltak, hogy a hibák elkövetését megelőzöljék, vagy az elköveteket ismét jóvá tegyék. A föllenvetés volt, hogy a mostani kísérlet igen hirtelen követi az első. A bol-dogult herczegfőj s többek között én is osztottam e nézetet. Ez aggodalom is eloszlott, mióta az általános részvétnék ily fényes jeleivel találkoztunk. Oly nagy volt a bel- és külföld részvéte, hogy a jelen épület, bár a multkorinál egy har-maddal nagyobb, mindenki által kicsinynek állittatik, a kor-mányok mind helyszükéről panaszkodnak, s így kényszerítve voltunk az angol kiállítókát 1/2 részben, könyörtelenül vissza-utasítani. Másik nehézség volt, a kedvezőtlen pénzügyi helye-zet. Ugyanis, miután mi sem a kormányra, sem a tőkepén-zekre nem hivatkoztunk, a szükséges pénzalap és hitel hiá-nyát súlyosan éreztük. Tény az, hogy a bank 100 fontot sem akart előlegezni, pedig Baring ur maga is a biztosok kö-zött volt. Csak miután nevtökkel állottunk jót, s ezt kiállítunk még több ezren tették, kaphattuk meg a szükséges összege-ket, s ekkor is, nehogy a közbasznu eszme kárt szenved-essen, a legnagyobb gádzdalkodást voltunk kénytelenek al-kalmazni mindenütt, hol azt a csezt veszélyeztetése nélkül tehetjük. Az épület most már kész, és úgy hisszük, méltá-nyos igényeknek meg is felel. Arról biztosak vagyunk, hogy a külföldi tárgyak általános csodálkozást fognak gerjeszteni, s fényes bizonyosságot tenni a lefolyt tíz év haladásáról az ipar tekintetében. Minden osztályban csak haladás látnak. Franciaország mint mindenkor finom ízlése, a művészet és bizonyos iparágakban alkalmazott gyakorlati javításai által tündöklik. A vámegetleti tárgyakban a gyáripárnak a tudó-mányokkal rendkívüli mértékben kifejtett egyesítését bámul-juk. Ausztia és Olaszország, e két hatalmas vetélytárs, a békés művészetekben versenyeznek egymással. Az ausztriai osztályban az ipar segélyforrásainak számtalan sokasága és az izlésteljes rendezés lepnék meg. Olaszország természet-ményeinek hiánytalan sorozatát küldte meg oly mértékben, mint azt 1851-ben nem láthattuk, mivel akkor a déli tarto-mányok képviselve nem voltak. Oroszország, Svécia, Dánia, Spaunolország, Portugallia s egész Dél-Európa méltó helyet foglalt el az említettek mellett. Azon fájdalom kevés tárgy, melyet Amerikából kaptunk, a maga nemében mindenesetre kitünő lesz. A képesarnok is fényes. Ebből megtanulhatjuk, mi hiányzik nálunk, és az idegen művészek megismerhetik a mi jeles, külföldön kevésbé ismert művészeinket. S így a legjobb reménnyel lehetünk a szép vállalat irányában, mely körül mindenki, s különösen a külföld biztosai annyi jó in-dulattal támogattak bennünket.

London, máj. 3. A mai „Morning Post” írja: „Fel-tétlenül szükséges, hogy a szövetségesek Mexikóban rögtön cselekvéshez fogjanak. Okunk van hinni, hogy az amerikai követ világos ajánlatokat tett Juarez elnöknek, hogy az egyesült államok, a Sonora és Chihua hua területek átengede-ért csapaterősítéseket és pénzbeli segélyt adnak. A szö-vetségeket a veraeruzi lég már megfizedelte, nem kellene még több emberéletet is áldozni a mexikoiai kétszínűsé-geknek.

Franciaország. Páris, máj. 1. A „Vaterland”-nak írják: A császári politika tetetett vagy igazi fordulatáról

arómai kérdésben, mely azon körülmény által van jelezve, hogy Goyon tábornokhoz tegnap megküldött távirati uton az őt Párisba hívó rendelet, a következő részleteknek jutottunk tudomására. Mult vasárnap még maga Lavalette marquis is annyira meg volt győződve, hogy párisi útját hiába tette, hogy Mathild hercegnő termében tartózkodás nélkül nyil-vántotta, hogy a japani vértanuk szenttételei Párisban marad. Hétfőn a külügyminiszternek egy sürgőnye ment Goyonhoz, bizonyos utasításokkal, melyekből a legistább-lásztott, hogy a mi a tábornok állomását illeti, minden a réginel marad. Azonban tegnap ugylátszik, megfordult a szél, még pedig a császárnak egy beszélgetése következté-ben Napoleon herczeggel, a ki ipjától levelet kapott, mely-ben azt írja, hogy a császárnak okvetlenül tenni kell vala-mit az ő érdekében, ha azt nem akarja, hogy Nápolyban roszul fogadják. Ennek következtében hivta fel a császár tegnap Goyon tábornokot, hogy haladéktalanul Párisba jö-jön. Végleges visszahívás-e ez, vagy csak értekezni akar vele a császár? Különben a „Moniteur” mai száma közli, hogy a franciaia hajóhad a királyt Nápolyba kísérte, és a király a genuai lakomán valóban következő pohárköszöntést mondott: „Uraim! Biztosíthatom önöket, hogy a római kér-dés ez évben meg fog oldatni. Azután a velenzei kérdése-jő a sor, és én jót állok önöknek, hogy egy hatalmas szö-vetséges lesz a részünkön.” A franciaia követ Benedetti e lakomán nem volt jelen, de igenis ott volt a franciaia fő-ügynök.

A „Constitutionnel” mai száma megerősíti a Goyon tábornok várható Párisba érkezéséről közölt tudósítást. A „Moniteur” jelenti, hogy a franciaia hajóhad első osztálya apr. 28-án, Olaszország királyával egyszerre érkezett Ná-polyba, a második osztály pedig 29-én várátott oda. Az „Opin. Nation.” valamint a Palays royal barátai általános-an, e két tényben egy határozó lépést látnak a római kérdés megoldására. A császárné környezete azonban, Goyon ide-hivatása daczára sem tartja még teljességgel határozottnak, hogy Lavalette Rómába visszatérend. A császárnak igen nehéz volt a császárné rosz kedélye s Napoleon herczeg tolokodása közt határozni, s abban állapotott meg, hogy mindkettőt, Lavalettét is Goyont is mellőzze. Egyébiránt ha csakugyan határozott valamit a császár az olasz egység ja-vára, ezt a császárné környezetében a poroszországi válas-zások eredményének tulajdonítják. Az olasz királyság elis-meretetését Poroszország által, a berlini és a tartományokbeli választások eredménye következtében, kimaradhatlannak tartják; színtolyannak Poroszország közeledését Francia-országhoz, és így távozását Ausztriától. Ezen körülmények s az ezekhez kötött politikai kinézések hatottak a császár elhatározására. Különben, ha szinte itteni olaszok egész bi-zonyossággal mondják, hogy május 15-én piemonti csapatok lesznek Rómában, ily határozat még teljességgel nem ke-ltezett. Mert a császár még folyvást a legkalandosabb ter-vekkel gyöttri magát, a megoldatlan római kérdés megoldá-sára. Így például most azt akarná, hogy a pápa birtokában maradó terület (az Appenninekig) tartományokra osztas-sék, melyek választható helyi kormányzat alatt állanának. A pápa, tartományai felett, a tiszteletbeli suzerainitás egy nemével bírna, s a szentszék címere és színei felvételné-nek a római helyőrséget képező olasz csapatok zászlójába.

Az amerikai kérdésre vonatkozólag Londonban tett aján-latoknak az a célja, hogy az egymással harczoló feleket bírják rá, hogy Angol- és Franciaország békebíróságának vessék alá magukat.

Olaszország. Turin, apr. 29. Tegnap éjjel egy futár érkezett az itteni külügyminisiterumba Párisból, igen fontos sürgönyökkel. E sürgönyök egyike Nigra lovagotól, a párisi szárd követvől van Durando tábornokhoz intézve, melyben a követ jelenti, hogy azon pillanatban jő egy ma-gán értekezésről, melyet Thouvenellel tartott a római kérdés megoldása felett. A franciaia külügyminisiter a legbátározota-ttabban biztosította az olasz követet, hogy a császárnak ala-pos okai vannak a római kérdés megoldását reményleni, még pedig oly szellemben, mely Olaszország kívánatainak bizonyára megfelel. A császár ugyanis teljesen meg van győződve, hogy sikerülend neki IX. Pius pápát arra bírni, hogy Rómában vegyes helyőrséget fogadjon be, s Victor Ema-nuelt a Capitoliumról kiáltssa ki Olaszország királyának. Kéri tehát Nigra, a franciaia kormány nevében, az új olasz mi-nisiteriumot, kövessen el mindent, hogy a cselekvő párt ne tegyen valami olyast, a mi a császár terveit meghiusitná, s a szentszékkel szerencsésen megkezdett alkudozásait koc-zkátatná. Két órával ez irat megérkezése után két titkos jegyekkel irt sürgöny, ma reggel pedig egy futár inditta-tott Nápolyba a külügyminisiter sürgönyeivel.

Nápoly, apr. 30. A király ma fogadta a nápolyi ha-tóságokat rendre, s a franciaia és angol hajóhadak parancs-nokait ebédre hivta. Benedetti 29-én érkezett Nápolyba. Ugyanazon este a város ismét kivilágítottat, s a főtérén a munkás osztály nagy ünnepélyt tartott. A király meglátogatta a színházat, és lelkesült fogadtatásban részesült. Avel-linóban nagy tüntetések történtek az egyesült Olaszország érdekében. A tartományokban üdvözölő feliratokat készítenek a királyhoz. A sajtóvétségekre vonatkozó amnestia megje-lent, s a király a zálogházban, minden négy aranyál ke-vesebb összegért elázlogosított tárgyat kiváltatott.

Németország. Berlin, máj. 1. Itt ujából felmerült azon hír, hogy Elba és Sardinia szigetek átengedése Fran-ciaországának, legközelebből várható.

A lípesei sokadalomra utazott berlini választókat, a vasuti állomásokon mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták. A pályavárakon utközben roppant néptömegek várták, éjjel tarka színvegyültetű lámpákkal, s az éljenzéseknek vége hossza nem volt. Lípeseben helyett, hol a pályavárakon több ezer lélek volt tiszteletükre összegyűltve, a váróteremben nemzeti dalokkal és szónoklattal üdvözölték őket.

Törökország. Dervis basa helyzete Hercegoviná-ban, és Albániában a legujabb események után felette ag-gasztóvá lett. Omer basa nagyon levert kedélyű s a dol-

gok mostani állását a török kormány közönyének s hadserege gyávasságának tulajdonítja. Ugy látszik, elhatározta, hogy védelmi állásba vonul vissza. Francia lapok szerint Hussein basa a felkelők által megveretett s 2000 embert, 1000 lovat, 4 ágyút s nagy mennyiségű lőszert veszített.

Ujabbak. Nápoly, maj. 3. Victor Emanuel király meglátogatta a francia hajóhadat, s levelet intézett Napoleon császárhoz, melyben köszönetet mond személye iránt tanúsított jóakarataért, s az olasz ügy iránti rokonszenveért. Régóta nem volt annyira megindulva, mint ma. A rend, mely a déli tartományokban uralkodik, a ragaszkodás élénk tanujelei, melyekkel mindenütt találkozott, diadalmasan felelnek Olaszország ellenségeinek rágalmaira, s meg fogják győzni Európát, hogy az egység eszméje szilárd alapokon nyugszik, s minden olasznak teljeseen szívébe van vésve.

— Kassel, maj. 3. Egy ma megjelent miniszteri kibocsátvány rendel, hogy az országgyűlési választások, az 1860. majus 30-i törvény szerint haladéktalanul megkezdessenek.

— Hannover, maj. 2. Az első kamara egyhangulag elhatározta, köszönetet szavazni a miniszteriumnak, hogy a kisméret reformjavaslatokat visszautasította. A szövetségi reformnak egész Németországot magába kell foglalnia.

— Hannover, maj. 3. A képviselők kamarájának miniszteri érületű többsége szintén elhatározta, köszönetet szavazni a miniszteriumnak azért, hogy a kisméret reformjavaslatokat visszautasította, s az azonos jegyzékekhez csatlakozott.

— Mostar, maj. 2. Omer basa szemleutalt fog tenni Albaniába Dervis basa társaságában. Tegnap Pop Milo híres felkelőfőnök érkezett ide, hogy Omer basának személyesen nyilvánítsa hódolátát.

— Sz. Pétervár, maj. 4. Holnapután kedden nyílik meg a naponkénti vasuti közlekedés Pétervár és Berlin között.

— Uj-York, apr. 21. Beauregard tábornok 100,000 embert özpontosított Uj-Korinthnál. Beauregardnak egy

elfogott sürgönye jelenti, hogy a különszövetkezettek Savannát és Charlestownt könnyen elveszthetik, mivel ha Uj-Korinthnál megveretnek, a Mississippi-völgyet s ezzel együtt ügyüket is elvesztik.

Nyílt posta.

Pütkörcz községének. Az előfizetési pénz — mint a czim-szalagról is látható — félre van a kiadó hivatali könyvbe bejegyezve. A lapokat pontosan küldjük; s ha e második évnegyedben nem kapják, a tévedés oka felől a brassói postahivatal megkérdezendő, mint a hova — mint utolsó postára — mennek a lapok január eleitől fogva.

A KIADÓ HIVATAL.

Távíratí tudósítás a bécsi börzéről

Majus 7-kén: Nemzeti kölcsön 85.45. 5%. Metalliques 72.95. Bank-részvény 864.—. Hítel-részvény 224.20. Váltó Londonra 130.25. Ezüst 129.—. Arany 6.22.

Majus 5-kén: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 75.50. Erdélyi 70.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

HIRDETÉSEK.

(589)

Eladó jószág.

Magyar-Frátán a mezőségen van egy 271 hold szántó-, kaszálóból és 35 hold erdőből álló jószág tagosítva gazdasági és lakó épülettel együtt — örök áron eladó. Értekezhetni felőle Hosszu-Macskáson tulajdonos Szentiváni Lászlóval és Kolozsvárt megbízott T. Mikó Lőrincz urnál sétatérutca 16 szám alatt.

(588)

Lakváltoztatás.

Alóliirt tisztelettel jelenti a t. cz. gazdaközönségnek, hogy **VIDACS ISTVÁN**nak Kolozsvárti külmonostorutczában létező gazdasági gépraktára és fiók-műhelye — szentgyörgynap óta — ugyancsak külmonostorutczában a 166 sz. házhoz van átköltöztetve. Van szerencséje továbbá jelteni, hogy a nevezett raktárban találtak négyféle **Vidacs-ekék**, kétféle szoró és szelelő rosták, mely egy nap alatt 600 vékát felszor és egyuttal választ; továbbá: vasból készült szénagyújtók, daraszolók — üttisztításra, nem különben töltőgető és kapáló, törökbúzfaféjtő s több más gépek. A mely czikkek a raktárban nem lennének, három hét lefolyta alatt a pesti főraktárból meg hozatnak és elkészíttetnek. Felvállal mindenféle javításokat, mint szintén esztergályos munkákat. Elfogad megrendeléseket levél által is, az öszveg egy részének előre lefizetése mellett.

Midőn pontos szolgálat és jutányos árról kezeskedik, a t. cz. gazdaközönség pártolását kéri Kolozsvárt, majus elején 1862.

BARIS JÓZSEF gépész.

(590)

Nagy Enyeden a néhai Inceze Dániel tanár árváinak 325 számú háza, mely az egykori Milotai-féle házzal szemben, a patak és piac között fekszik: örök áron eladó. Értekezhetni e tárgyban N. Enyeden tanár t. Vajna Antal, Kolozsvárt tanár t. Takács János urakkal.

(585)

Alábbirt a f. év **FÜRDŐI IDÉNYRE** kibérelvén az ugynevezett svájci házban lévő **kávéházat** és **éttermet**: majus 1-től kezdve a t. cz. fürdő közönségnek a legizetesebb és legjutányosabb étellekkel és italokkal szolgálhatok.

Előpatak, 1862 aprilis 30-kán

KLEIN SAMU, maros-vásárhelyi vendéglős.

(391)

A kedvelt, kellemes zamatú valóságos

Schneebergi növény-szörp.

mint elősmert egyhitiszer a hűlésből származott bajokban, u. m. a grippében, catharusban, köhögéseknel, torokgyik- és gyuladásoknál, főleg a mell- és tüdőbajoknál; talátható

Kolozsvárt tt gyógyszerész **WOLFF J.** urnál. Továbbá: **Tordán Wolff Gábor** gyógyszer. Beszterczén **Dietrich & Fleischer**, **Dézen Krémer Sámuel**, **Segesvárt** Misselbacher **J. B. Lugo**son **Arnold József**, **Medgyesen Breiner C. Zalathán** Megai **J. Szászvároson Spech Gusztáv**, **N.-Bányán Horacsek József** gyógyszer., **Szathmáron Turoczkó D.**, **N.-Váradon Janky A. N.** **Károlyban Schöberl K. K.** **Fejervárt Sándor R.** gyógyszer., **N.-Szebenben Zöhner J. F.** **Debreczenben Föltel Nándor** urnakál.

Egy üveg ára 1 frt 26 kr. osztrák értékben.

Egyszarsmind a fentebbi megbízott raktáros uraknál még kapható:

TYUKSZEM-KENŐCS, a legjelesebb a maga nemében, **Schmidt** cs. k. főorvostól. Egy skatulya ára 23 kr. o. é.

Rr. Behr IDEGERŐSÍTŐ KIVONATSZERE az ideg és test erősítésére. 70 kr. **Dr. Walter** ugynevezett **KELETI VIZE**, Londonból, a közvénybe szenvedőknek. — Egy üveg ára 1 frt 5 kr. o. é.

Stub-Alpesi NÖVÉNYNEDV mell- és tüdőbetegségekben. Üvege 87 kr. o. é.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésben Kolozsvárt, **Wittich Józsefnél** Maros-Vásárhelyt, **Dobray Nándornál** S.-Udvarhelyt, **Barthos Domokosnál** S.-Szentgyörgyön kapható:

NÖVENDÉK IFJUSÁG IMAKÖNYVE.

Hitben megerősödött protestáns fiak és leányok számára írta **Medgyes Lajos**.

Ara: nyomtató velin papíron, bőrbé kötve, tokkal, 1 frt.

Díszkiadás, író-velin, bőrbé kötve arany metszéssel, tokkal 1 frt 50 kr.

Szent László király

Történeti elbeszélés mindkét nembeli ifjuság számára. Írta **Remellay Gusztáv**. 2 kötet, 2 képpel. Ara 1 frt 80 kr.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)

Historisch-genealogisch-geographischer Atlas
zur Übersicht der Geschichte des ungarischen Reiches und seiner Nebenländer,
von **J. Bedeus v. Scharberg**.

1—8 Lieferungen, 12 forint helyett csak 5 frt. Egyes füzet 1 forint.

Piezer's universal Lexicon

Zweite Auflage in 34 Bänden gebunden, 45 frt helyett 25 frt.

A jótett is meghozza a kamatjait.

Elbeszélés az ifjuság számára. **Hoffmann Ferencz** után Szabó Antal. Ara 50 krajczár.

Ki mint vet, úgy arat.

Elbeszélés az ifjuság számára. **Hoffmann Ferencz** után Szabó Antal. Ara 50 krajczár.

Szűnőrák,

mulattató és tanulságos olvasmányok családi körök számára. Képekkel ellátva. Szerkeszti **Vachot Sándorné**. I-ső füzet: **II. Rákóczy Ferencz** színezett arcképével. Hat füzet ára 3 forint.

A váltórendtartás

a cs. kir. váltótörvény értelmében.

Népszerű magyarázat, számos gyakorlati példakkal és mintákkal, s a törvény szövegével bővíve.

Mindeneműiek felvilágosítására szerkesztette **Fináli Henrik Lajos**, gymn. tan. és a kolozsvári szab. keresk. társaság vasárnapi iskolájában rendes tanító. ára 70 k.

Széchenyi Pál kalocsai érsek élet-rajza, írta **Pados János**. Ara 50 kr. **Versus memoriales Emmanuelis Alvari** (De generibus nominum) Magyar és német értelmezéssel. A tanuló ifjuság számára közli **Németh Antal** gymn. tanár. Függelékül a latin nyelvtanokhoz. Ara 20 kr.

Ábrázoló mértan, árnytan és távlat. Tankönyvvil felsőtanodák használatára **Hieser J.** után **Dr. Szabó, ky Adolf** kegyesrendi tanár, 145 a szövegbe nyomott idommal. Ara 2 frt.

Mit tartunk azon magyar emberekről, kik ez időben a kinevezés utján nyert helyhatósági hivatalokat elvállalják. Ara 40 kr.

A görögök holdja Pericles korában s valami a Democrit-féle tejútról. Ara 1 frt.

Utolsó Árpád, eredeti történeti dráma 6 felvonásban, írta **Várady Gusztáv**. Ara 1 frt 20 kr.

A szőlő, borkereskedés és bortized megszüntetés, mint Magyarország anyagi jólétének alapfeltételei. Ara 30 kr.

Salustius művei. I-ső füzet: **Jugurtha** 1—84. II-ik füzet: **Jugurtha** 85 végig és **Catilina** összeesküvése, fordította **Vojdissek József**. Egy egy füzet ára 40 kr.

Egy két szó a homoeopathiáról. Ara 10 kr.

Kis mesélő, írta **Horkai Bácsi**. Ara 20 kr.

Vásárfia, írta **Horkai Bácsi**. Ara 20 kr.

A magyar Jacobinusok, történeti regény, írta **Pulszky Ferencz**, fordította **Beniczky Emil**. 2 kötet 2 frt 80 kr.

Ugyanott kapható:

Veress F. látogatásijegy alaku fényképei

Darabja 50 kr.

Berde Áron tanár, Bodola Sámuel ev. ref. püspök, Brassai Sámuel, Deák Farkas, Dózsa Dániel szerkesztő, Fekete János román esperes, Fekete Mihály szerkesztő, Finály Henrik, Follinus János, Gyulai Pál tanár, Haynald Lajos rom. kath. püspök, Halmágyi Sándor, Hory Farkas, Jakab Elek, Kriza János unit. püspök, Mikó Imre gróf, Ocsvai Ferencz jogtanár, Orbán Balázs báró, Szász Gerő, Szerdahelyi Kálmán, Szigligeti Anna, Szigligeti Jolán.